

CORSENDONCA

Corsendonk[®] bier

Pater zacht en donker

Agnus pittig en blond

P208832
ISSN 0779-5785
Trimestriël tijdschrift
28ste jaargang
januari - februari - maart 2009

v.u.: Roger Van Mierlo
Draaiboom 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : 2360 Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/45.01.01

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

Kerkstraat 27 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/42.30.92

© **CORSENDONCA** : Alle artikels overgenomen uit ons driemaandelijks tijdschrift moeten de vermelding "*Uit Corsendonca*" dragen, met de jaargang, nummer, pagina en de naam van de auteur.

Omslag: Jan Van den Akkerveken ° 15 januari 1932 + 24 juni 2003

CORSENDONCA

Voorwoord

Zoals de boer zaait op het land, met het oog op een goede oogst, zo zaait **Corsendonca** zijn heemkundezaadjes met het oog op

respect en waardering voor en verspreiding van de studie van de eigen omgeving in heden en verleden. Zij omvat, om het in de termen van de landbouwer te zeggen, graankorrels van allerlei wetenschappelijke aard, zoals: geschiedenis, aardrijkskunde, geologie, demografie, sociologie, kunstgeschiedenis, dialectologie, volkskunde, naamkunde, antropologie, genealogie. Het is op zich geen wetenschappelijk werk, maar wel een meer dan verantwoord werk.

150 jaar Oud-Turnhout

Oud-Turnhout viert dit jaar zijn honderdvijftig jaar zelfstandigheid. Dit kunnen we niet zomaar laten voorbij gaan, een feestjaar voor ons dorp.

Tal van activiteiten zullen georganiseerd worden in het teken van 150 jaar Oud-Turnhout. Er is een logo ontworpen dat in alle feestelijkheden zal aantonen dat er gevierd wordt in ons dorp. De *banners* in het dorp en aan de invalswegen van ons dorp geven aan dat we iets te vieren hebben.

Op 22 juli 1836, zes jaar na de onafhankelijkheid van België, richtten 108 gezinshoofden van de gehuchten Oud-Turnhout, Oosthoven, Schuurhoven, Darisdonk, Corsendonk, Rhooide, Kinschot, Korteinde en Schoonbroek voor de eerste maal een verzoek tot afscheiding aan de hogere overheid. Dit verzoek werd echter verworpen, net als de tweede en de derde aanvraag

CORSENDONCA

(1852 en 10 mei 1853). Op 28 april 1854 besloot men een raadgevende commissie op te richten, samengesteld uit vijf welgestelde inwoners van de gehuchten die de scheiding met Turnhout wensten. Deze commissie was belast met alle nodige inlichtingen om een onderzoek over te maken aan de stad. De leden van deze commissie waren: Frans Van der Beken-Pasteel, eigenaar te Corsendonk, Petrus Diels, molenaar te Oud-Turnhout, J.B. Borghs, landbouwer te Oosthoven, J.B. Driesen, landbouwer te Rhoode, en J.B. Wouters, landbouwer te Schoonbroek. Vier jaar later geeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers een gunstig advies, de Senaat stemt in en Koning Leopold I tekent op 29 december 1858 het besluit. Oud-Turnhout werd een zelfstandige gemeente met 2.807 inwoners.

De eerste Oud-Turnhoutse gemeenteraadsverkiezingen kwamen er aan. Oproep verkiezingen: Op *“donderdag 14 april 1859, te 10 ure voormiddag precies, te begeven in de school te Oud-Turnhout”*. Dit was de oproep aan de 108 inwoners die kiesgerechtigd waren in Oud-Turnhout. Op dinsdag 28 juni 1859 zetelde de eerste gemeenteraad: de officiële juridische start van een zelfstandig Oud-Turnhout.

In 1908-1909 vierde Oud-Turnhout zijn 50-jarig bestaan. Oud-Turnhout had pas het nieuwe gemeentehuis van architect Taeymans in gebruik genomen en had dus heel wat te vieren. Het feestcomité bestond uit burgemeester Jan Luyten, secretaris Alois Peeters en de leden Edmond Claesen, Jozef De Bruyne, Jozef Embrechts, L. Jacobs, Antoon Keersmaekers, Lod. Meynendonckx, Jos Roes, Jules Sels, Wilhelmus Sels, Jos Van Gelder, Eugeen Vermeyen, Em. Waterschoot en Gust. Waterschoot. Dit comité hield samen met de fanfare “De Burgerzonen” op 2 en 9 mei 1909 een groot festival op het

CORSENDONCA

dorpsplein. 25 muziekverenigingen uit de omliggende dorpen namen er aan deel.

In 1933 vierde ons dorp zijn 75-jarig bestaan. In die driekwart eeuw was er veel verwezenlijkt in Oud-Turnhout. Nieuwe scholen werden gebouwd en de wegen werden gevoelig verbeterd. Het bevolkingsaantal was ook meer dan verdubbeld. Bijzonder trots was men in Oud-Turnhout met de grote groep van kunstenaars die ons dorp kende en gekend had. Er volgde een grootse tentoonstelling op het gemeentehuis. Het boek *“Geschiedkundige schets”* werd uitgebracht. In de week van 9 tot 19 juli vielen de hoogtepunten van de festiviteiten, met als afsluiter op 19 juli een grote stoet onder leiding van burgemeester Jozef Embrechts.

In het jaar 1958 vierde ons dorp het eeuwfeest van Oud-Turnhout. In de begroting werd een bedrag van 100.000 franken voorzien. Het gevormde jubelcomité om dit eeuwfeest te vieren bestond uit: Leo Op de Beeck, Jan Leysen, Dr. Peter Hus, Alois Verschueren, Gaston Waterschoot, mevr Acke-Verheyen, Jan Van den Akkerveken, Jan Geenen, Jan Mathé, Florent Jonckers, Albert Bax, Jozef Lauwers en Theresia Sels. De ouderen onder ons herinneren zich nog de grote stoet die de geschiedenis van ons dorp voorstelde.

In het jaar 1983 vierde men 125 jaar Oud-Turnhout. Het feestcomité onder leiding van burgemeester Alfons Van Loon richtte weerom tal van activiteiten in. In september volgde een grote stoet gevolgd door een volksfeest in de tent aan de Sint-Bavokerk.

Vandaag vieren we 150 jaar op zondag 11 januari 2009: op de Nieuwjaarsreceptie met de verenigingen en de raden waren de “accenten” op 150 jaar “aanwezig”. Onze Burgemeester was in vol ornaat gekleed en de cultuurreuzen Ivo Van der Steen,

CORSENDONCA

Walter Hendrix, Gorik Duyck en Jan Hermans onthaalden de genodigden in een klederdracht van de Tempeliers. Het feestjaar is ingezet.

Op 6 maart om 20 uur is er in de Djoelen een **quiz over 150 jaar Oud-Turnhout**. Het wordt een quiz met allerlei weetjes, ditjes en datjes over onze gemeente. Een aanrader om er aan deel te nemen. De start is om 20 uur, kostprijs 150 eurocent per deelnemer met maximum 5 deelnemers per ploeg. Inschrijven kan via mail vangorpmark@skynet.be of telefonisch op het nummer 014/426668. Getracht wordt om 30 ploegen van 5 deelnemers, dus 150 deelnemers voor 150 jaar Oud-Turnhout, bijeen te brengen. Oud-Turnhout 150 jaar ... wordt vervolgd.

Hofke van Chantraine

De **eindejaarstentoonstelling "Sjapoo!, hoeden om mee te pronken"** lokte rond de 1600 bezoekers. Deze tentoonstelling genoot veel persbelangstelling zoals de *"Weekend Knack"* en *"Radio 2"*. Deze tentoonstelling viel ook sterk in de smaak bij onze noorderburen: tal van Nederlanders zakten af naar ons Oud-Turnhout. Persoonlijk viel het me op, dat vele bezoekers zelf een hoed droegen. Dit was meer dan opvallend.

Op zaterdag 31 januari en 7 februari, alsook op zondag 1 en 8 februari is er de tentoonstelling **"Onvolmaakt perfect"** van Kathleen Delaplace.

Juwelontwerpster Kathleen Delaplace stapt in de ervaring van het leven. Zij gaat weinig uit de weg. Uit deze oneindige bron van potentiëlen put zij inspiratie voor haar werk. "Speels, ondeugend en spontaan" toont zij wie ze is. Zij gaat aan de slag met de ongerepte natuur als rode draad, waarbij de levenskracht van het mens-zijn spreekt in al haar handgemaakte creaties. Als spiegel van de mens zijn al haar ontwerpen dan

CORSENDONCA

ook onvolmaakt perfect. De poëtische tekstjes in kalligrafie van Krie Van Sweevelt zorgen voor een extra schittering.

Van 14 februari tot 1 maart loopt de tentoonstelling **"Dichter"** van Guy Van Leemput & Hilde Megens.

Guy Van Leemput vormt zijn keramische werk letterlijk van binnenuit. De buitenkant is een logisch gevolg van het innerlijke vormproces. Hij tracht de hoeveelheid materiaal tot het absolute minimum te beperken en toch een draagkrachtig geheel te vormen. Hiervoor inspireert hij zich op de architectuur van de natuur.

Zo wordt elk werk een zoektocht naar de werkelijke aard van klei. Elke kleisoort dicteert haar eigen vormentaal. Zijn porseleinen kommen zijn flinterdun en transparant. Zijn werk in steengoed krijgt draagkracht van innerlijke ribben. Het is steeds geglaazuurd met zelfgemaakte asglazuren. Door verschillende assen met elkaar te combineren creëert hij op zijn potvormen een huid die doet denken aan schors, mossen en koralen.

Hilde Megens kreeg al vroeg de smaak te pakken. In het atelier van haar grootvader Frans Van Giel snoof ze de geur op van verf en terpentijn, ze voelde de intense concentratie, ze zag hoe lijnen en kleuren emotie, vorm en inhoud werden, ze nam er de wereld van stilte en scheppen in zich op. Hilde Megens schildert innerlijke werken, geen duidelijk omlinjende vormen, maar een emotie, een verhaal van de ziel, een hunker naar een onbegrensde diepte en geestelijke vrijheid. Laag na laag bouwt ze met de olieverf haar werken op, steeds ongebonden zoekend naar de juiste spanning, de juiste schakering van het subtiele spel van licht, lucht en aarde. Open: Alle dagen open van 13.30 tot 17.00 uur, maandag gesloten.

CORSENDONCA

Van 14 maart tot en met 5 april 2009 organiseert het Hofke van Chantraine te Oud-Turnhout de tentoonstelling "*Geweigerde kunst*".

Het Hofke van Chantraine doet een oproep aan schilders die nog nooit hebben geëxposeerd.

Waar leden van kunstkringen of studenten aan een kunstacademie regelmatig kunnen deelnemen aan groepstentoonstellingen, zijn er vele schilders die nergens terecht kunnen. Vaak hebben zij maar enkele werken beschikbaar, twijfelen aan eigen kunnen, zijn te bescheiden, worden overal afgewezen of zijn in de vergeethoek geraakt. Het Kunst- en erfgoedcentrum Hofke van Chantraine wil deze anonieme schilders de kans geven hun werk tentoon te stellen. Het zijn niet alleen de kunstenaars zelf die kunnen deelnemen maar iedereen die meent een werk te bezitten dat aan de criteria voldoet, kan een werk aanbieden.

De werken worden geëxposeerd in een groepstentoonstelling samen met schilderijen uit binnen- en buitenland o.a. uit de collectie van het "Museum Anonymus" van "Rejected Art" of geweigerde kunst.

Er bestaan geen restricties wat betreft onderwerp, stijl, afmeting of gebruikte materialen. Er wordt absolute voorkeur gegeven aan onbekende kunstenaars zonder academische opleiding.

De enige beperkingen zijn het medium "schilderijen" en de beschikbare ruimte van het "Hofke". Er wordt echter getracht om zoveel mogelijk werken tentoon te stellen.

De werken kunnen worden aangeboden in het Hofke van Chantraine op woensdagavond 18 februari tussen 19.00 en 21.00 uur en op zaterdag 21 februari tussen 14.00 en 16.00 uur.

CORSENDONCA

Geïnteresseerden kunnen voor meer informatie en een deelnameformulier terecht bij Kunst- en erfgoedcentrum Hofke van Chantraine.

Open: Alle dagen open van 13.30 tot 17.00 uur, maandag gesloten.

Van 11 april tot 18 april loopt de tentoonstelling van Lief De Puydt (schilderkunst en Christel Gestels (monumentaal werk)

Bezoekerscentrum Landschap de Liereman

Het winterse vuur met zijn warmte, zijn gezelligheid, het eens languit in de zetel liggen, met een historisch boek in de hand, of een maaltijd met dikke vette erwtensoep met worst. Het doet me aan de winter denken. Met het voorjaar voor de deur wil een mens er eens op uit. Terug naar buiten, terug de natuur in. Ons dorp, onze Liereman is '*de place to be*'.

Aan het bezoekerscentrum vertrekken 6 bewegwijzerde wandelingen. Gagelpad (3,5 km), Echelkuilpad (4,5 km) en Lieremanpad (7 km) brengen je naar de kern van het gebied. Groepen die deze paden wensen te bewandelen dienen volgens het politiereglement van de Gemeente Oud-Turnhout in het Bezoekerscentrum een wandeling aan te vragen en krijgen een gids toegewezen. Houd er rekening mee dat de weg door het gagelrietmoeras tijdens het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juni is afgesloten. Vennenpad (5 km), Duinenpad (6 km) en Weidevogelpad (11 km) zijn het gehele jaar vrij te bewandelen, ook in groepsverband. Het bezoekerscentrum verzorgt op verzoek natuurwandelingen waarbij je minstens 2 weken op voorhand een gids moet aanvragen en educatieve programma's voor scholen en groepen (40 euro per groep). Op eenvoudig verzoek wordt een folder opgestuurd of gemaild.

CORSENDONCA

Zij vlogen voor onze vrijheid

Van deze activiteit in de afgelopen zomer is er een DVD samengesteld. Deze DVD geeft u een overzicht van de hoogtepunten weer, van de meer dan geslaagde dag. Na aanschaf van deze DVD kan je wanneer je het wil de onthulling van de drie gedenksteden van de gevallen vliegtuigen op Oud-Turnhoutse bodem herbeleven en bekijken. Deze DVD kan aangekocht worden in het Hofke van Chantraine voor de prijs van slechts • 5.

Lente

Deze winter gaf ons weerom een stukje winterpret. Een laagje sneeuw bracht een witte aarde en de bomen waren weer eens in het wit gekleed. De lage winterzon speelt door de takken en deze spiegelen speels neer op de koude grond. Straks is het weer lente. De fruitbomen, kerselaars en aanverwante zijn straks stralend als een witte bruid. De gele sleutelbloemen openen de poort naar mooie dromen. Het stuifmeel geelt de aarderand. Langzaam komt alles weer tot leven, de bloemen, de vogels. De mensen komen stilaan weer naar buiten ... welkom in de lente-tuin.

Jan Sels
Voorzitter

CORSENDONCA

Ten huize van... Anna Goris

Anna Goris werd geboren op 13 juli 1918 te Oud-Turnhout – Corsendonk. Zij is de dochter van Alfons Goris en Maria Verhaeren. Haar groutouders langs vaders zijde waren Henricus Goris en Angelina Van Genechten, langs moeders zijde Jan Baptist Verhaeren en Joanna van Nijen.

Anna woonde als kind in de Priorij Corsendonk.

CORSENDONCA

Ik ben geboren in de priorij zelf, wij woonden daar. Ik was de eerste van veertien kinderen. Als mijn ouders huwden, zijn ze daar gaan inwonen bij de ouders van mijn moeder. Als ge nu binnenkomt langs de zijkant, zoals het nu is, daar ben ik geboren, wij woonden in het binnenhof. Het domein Corsendonk was toen eigendom van de familie Glénisson. Het werd die tijd gebruikt als kasteel.

Grootvader die wij ons vake noemden was er boswachter. De grootmoeder heb ik niet meer gekend, wanneer die gestorven is was ik nog heel klein. Als mijn moeder huwde, zijn ze daar blijven inwonen. Vader werkte daar als tuinier, en zorgde er voor de paarden. Dat was nog voor hij aan de ijzeren weg werkte. Toen grootvader gestorven is, moesten wij verhuizen. Er moest een andere boswachter komen. Het moest iemand zijn van buiten Corsendonk.

Wij hadden daar een rustig leven, en woonden daar graag. Onze grootvader was zoals gezegd boswachter. Vader werkte daar, en moeder deed het huishouden. Later als wij in De Lint woonden dachten wij nog dikwijls aan Corsendonk. Als wij boven in het raam hingen, zeiden wij tegen elkaar "ginder is Corsendonk".

Van mijn eerste levensjaren weet ik natuurlijk niet veel. Ik weet nog wel dat er een kapelletje was. Soms kwam er een professor, hij noemde John Glénisson. Die woonde dan op de Molenhoef, opzij was voor hem een schoon kamer ingericht. Soms deed hij daar de mis in de kapel. Onze grootvader was dan de misdienaar. Dan moesten wij niet naar Schoonbroek om naar de mis te gaan.

Wij waren toen wel vlug tevreden. In de winter moest ons vake, het duveltje aansteken in de kamer waar de grote kuipen met appelsienbomen en andere planten stonden. Wij gingen dan

CORSENDONCA

mee en gingen rond het duveltje zitten op een bank. Er was daar geen licht, enkel het licht van het duveltje. Ik en onze Albert zegden dan tegen elkaar dat wij in het aards paradijs woonden.

Buiten was niet veel te beleven. Er was wel de wouwer, maar daar mochten wij niet heen, want water was te gevaarlijk.

In de zomer kwamen de bruin paters van de Patersstraat naar de wouwer. Zij kwamen dan bij ons de sleutel halen van het boothuis, alsook de roeispanen. Ik moest dan van ons moe de sleutel brengen. Dan zegden ze: "dank u braaf kindje". Ik hoor nu nog het gekletter van die paternoster, die rond hun buik hing. Als ze de sleutel terug brachten kreeg ik altijd een prentje, dat was dan van Franciscus of andere heiligen.

Tot ons Alice, de tiende, geboren werd, dat was in 1931, woonden wij op Corsendonk.

Wij zijn verhuisd naar een boerderijke in De Lint.

Nadat ons vake, grootvader, gestorven was, moesten wij weg op Corsendonk, omdat er een andere boswachter kwam. Onze vader werkte soms ook in De Lint, daar was een kasteel met allerlei gebouwen, ook een boerderij. Dat was toen eigendom van de familie Van der Taelen.

Wij mochten toen daar wonen. Het was binnen De Lint. Er was daar een boerderijke, er was het huis van de hovenier, van de chauffeur en het huis van de conciërge. Het stond allemaal leeg. Omdat wij een koei hadden, koos ons vader voor de boerderij. Dat was een schoon huis, met een mooie stal. Dat was een herenboerderij, de boer moest daar vroeger boeren voor het kasteel. In die stal waren er leikes tegen de muren, zo proper moest dat zijn. Daar werd boter gemaakt, en botermelk. Er was

CORSENDONCA

alle soort vee. Er werden ook varkens ter plaatse geslacht. Wij moesten er alle werk doen, en alles proper houden. Mijnheer Van der Taelen had door de economische recessie, en door te gokken, grote verliezen geleden en had zich toen door het hoofd geschoten. In het kasteel heb ik nog de sporen gezien, in de muur van het salon, van de hagel van het geweer. Ik moest mee om het kasteel in orde te brengen, als madame Van der Taelen ging komen.

Na het overlijden van haar man, was zij met haar kinderen dan naar Brussel gaan wonen. Zij kwam dan nog slechts af en toe met haar twee kinderen naar het kasteel.

Rond 1933 heeft Sebrechts gans dat goed daar gekocht. Sebrechts was een bekende dokter toen, een chirurg van Brugge. Hij had ook nogal veel kinderen. Die woonden ook niet altijd op het kasteel.

CORSENDONCA

De vrouw van de boswachter moest altijd het kasteel in orde maken tegen de tijd dat mijnheer en madame kwamen. Dan moest ik helpen om het kasteel op te kuisen en in orde te brengen. Ons vader had wel niet graag dat wij naar het kasteel gingen, omdat wij met zoveel waren. Hij was wat bang voor die rijke mensen. De kinderen van Sebrechts kwamen dan dikwijls naar het kasteel, en wij liepen daar soms heen. Onze vader had schrik om overhoop te liggen met die heren.

Wij zijn dan verhuisd naar het Heihuisje, gelegen aan het vliegveld. Volgens mij was dat zo rond 1936. Wij mochten daar gratis wonen, natuurlijk voor het werk dat wij deden bij Sebrechts.

Later moesten wij toch huur betalen, maar vader wilde dat niet doen, omdat hem gratis woonst beloofd was. Dan zijn wij nog een tijd naar Retie gaan wonen, bij nonkel Pier. Tot wij hoorden dat het Heihuisje verkocht zou worden. Wij hebben het toen kunnen kopen, en zijn terug verhuisd.

Dat was daar wel van alles ver weg. Onze vader was dan werken, en de oudsten van de kinderen waren werken, want wij gingen toen al dienen. Ons moeder zat daar dan alleen met die klein kinderen. Ze zag heelder dagen niemand, alleen als ze zondags naar de mis ging.

Daar is toen nog een zuster van ons gestorven, ze was veertien. Ze was naar Reusel gefietst omdat ze daar wou gaan werken, het was in de winter. Ze is toen ziek terug naar huis gekomen, de volgende dag is ze gestorven. De dokter moest komen, maar hij kwam niet, omdat het al zo laat was, en ook zo ver weg. Ons moeder lag toen ook met een zwaar griep in bed.

CORSENDONCA

Anna vertelt over haar jeugdijaren

Vanaf mijn vier jaar moest ik naar school. Tante Til heeft mij twee jaar mee genomen naar de school. Later hebben die van Kees Dierckx mij mee genomen, samen met onze Albert, Anna en Fien. Dat was naar de school in Oud-Turnhout. Als ik negen jaar was hebben ze in Schoonbroek een klooster gebouwd, daar kwamen dan de nonnekens, dezelfde als die van Oud-Turnhout, toen kwam daar ook een school. Dan ben ik tot mijn dertien jaar daar naar school geweest. Eerst mochten wij niet naar Schoonbroek naar school, want daar zaten jongens en meisjes in één klas. Voor die school af was, hadden ze al een klas bij boer Jefke Engelen, een klas bij de mulder in de kamer en bij Wens in de kamer. Schoonbroek was toen nog klein. Moeder Emilia gaf les voor het eerste, tweede, derde en vierde leerjaar. Dan was er nog juffrouw Engelen, die had de kleuterschool. Die school van toen kunt ge niet vergelijken met die van tegenwoordig. Toen was het nog veel strenger als nu. Wat ze nu durven, zouden wij niet gedurfd hebben. Wij waren dan al vroeg weg 's morgens, en bleven op school eten. In de school kregen wij wel koffie mits te betalen. Wij moesten onze boterhammen eten onder een hangar, daar waren de wc's en dan een open hangar met banken. Daar konden wij dan zitten. Onder die hangar hingen ook onze jassen en onze boterhammen. Ik lieg niet, in de winter stond soms het ijs op onze boterhammen. Later mochten wij toch onze boterhammen opeten in het hok waar de pomp en de pompsteen stond, en mochten wij onze boterhammen ook daar bewaren. Dan ben ik nog één jaar terug in Oud-Turnhout naar school geweest, en dan nog tot mijn zeventien jaar naar de beroepsschool in de Klinkstraat te Turnhout. In de zomer reden wij met de fiets naar school en in de winter soms met de

CORSENDONCA

stoomtram. Wij moesten dan opstappen aan de herberg op de hoek van de Steenweg op Mol en de Staatsbaan. Deze herberg werd uitgebaat door Jef Goris en Mieke Dresselaerts. Het was wel geen familie van ons. Ik alleen mocht leren, de anderen niet. Ik moest daar leren naaien, koken, en alle huishoudelijk werk. Twee halve dagen in de week moesten wij naar de nonnekens gaan in de Kwakkelstraat en moesten daar al het huishoudelijk werk doen, om de stiel te leren.

In een groot gezin moest er gewerkt worden.

Nadat ik gedaan had met school ben ik beginnen te werken op de Witte Brem, bij Ceulemans. Dat noemde ze toen gaan dienen, dat was gaan werken bij de rijke mensen, het huishouden doen. Meisjes mochten niet naar de fabriek, dat betaamde niet. Ik was daar thuis, echt thuis. Bij Ceulemans was ik bovenmeid en daar was ook een keukenmeid. Ik moest daar alleen maar de tafel dekken en dienen, de boven onderhouden, Soms de keukenmeid helpen bij het afruimen, de strijk doen en de naad. Ik heb daar toen drie jaar gewerkt. Dan ben ik gaan werken naar Jan Vueghs op het Zwaneven. Een broer van mijn vader werkte daar en deze had gezegd dat ik daar 100 frank meer kon verdienen. Onze vader stond alleen voor een kroostrijk gezin, hij was de enige kostwinner. Hier kreeg ik vlug spijt van, want de keukenmeid daar wilde over mij baas spelen. Die zat altijd op mijn kap. Op een morgen zegde ik: "Madame, ik ga naar huis, als ik de kinderen naar de chauffeur gedaan heb ga ik naar huis" Ze wou me nog overtuigen om te blijven, maar ik ben toch gegaan.

CORSENDONCA

Onze vader zegde toen dat ons Fien maar eens werk moest vragen bij Karel I. Daar heb ik maar enkele weken gewerkt. Er zaten niet genoeg guldens in het loonzakje. Maar

ik had vlug ander werk bij de familie Misonne in Turnhout. Ik moest daar wel alles doen. Ik moest boven en beneden kuisen, ik had wel iemand die af en toe kwam helpen. Daar waren tien kinderen, de juffrouwen hielpen wel eens in de keuken, maar de kuis was voor mij. En dan 's morgens, ik sliep helemaal boven, op mijn kamer hing een bel, en dan bleef ze bellen tot ze hoorde dat ik de deur opende, dat was om zes uur. Ik naar beneden, de cuisinière aanmaken, een ketel met water opzetten. Dan het straat gaan kuisen, de dorpels afkeren, de stoepen en het straat, tegen de borduurs. Dan de gang opnemen, tussenin koffie doorgieten, de tafel gereed zetten, de eetkamer opnemen. Daar was één keer dat ik op mijn kop ging staan omdat alles zwart zag. Vanaf zes uur en toen was het half negen en kon ik koffie gaan drinken.

Eens op een morgen op een zondag stond ik klaar omdat ik weg mocht. Madame stond aan de trap en riep naar mij: "Anna kom eens naar beneden". Ik naar beneden en ze zegde "Ge kunt niet gaan, want we krijgen deze avond volk en daar moet voor een souper gezorgd worden".

Ik heb dan gans de dag kunnen werken om het eten klaar te maken. Zelf had ik bijna niets, ik kreeg dan nog wel boterhammen met gerookt vlees van mijnheer.

Ik heb ook nog gewerkt in het jachthuis van Misonne. In de zomer woonden ze dikwijls daar.

Er werd daar dikwijls gefeest, verschillende rijke families kwamen er dan samen. Rijk ging toen nog samen met rijk, er werden daar koppels gevormd.

CORSENDONCA

Later heb ik dan nog bij Joos gewerkt, van drukkerij Joos, op de Merodelei. Dat was een gezin met negen kinderen. Toch was ik daar heel graag, ze waren goed voor het personeel.

Toen heb ik mijn man leren kennen, later gehuwd en dan ben ik thuis gebleven. Anders had ik daar nog veel langer gewerkt.

Anna huwt tijdens de oorlogsjaren.

Zoals vroeger meestal gebeurde, leerde ik toevallig mijn man kennen. Hij was bevriend met mijn oudste broer. Soms kwam hij bij ons thuis langs voor mijn broer. Later kwam hij meer en meer langs, maar niet enkel voor mijn broer. Zo ging dat toen dikwijls.

Wij zijn getrouwd in 1941 en zijn dan in de Nadorst gaan wonen. In 1942 is ons eerste kind, geboren, ons Maria en in 1944 ons tweede, ons Carolina. Maar dat heeft maar één maand geleefd, dat vergeet ik nooit. Het werd ziek en ik moest het naar het ziekenhuis brengen. De volgende dag is het dan gestorven.

Eén van de nonnen vroeg dan of ik honger geleden had tijdens de oorlog. Toen ik neen antwoordde, zei ze: "iedereen moet een offer brengen." Voor mij was het echter wel een zwaar offer! Ik had liever veel honger geleden dan een kind te moeten af geven.

Honger hebben wij niet geleden, ik kon naar nonkel Pier in Retie. Dan had ik 's avonds wel van alles mee, een wit en een rozijnenbrood, spek en van alles. We hebben wel schrik gehad, en zijn een periode naar Schuurhoven gevlucht. Mijn schoonbroer had een schuilkelder en wij zaten daar met ons allen in.

Na de oorlog zijn wij verhuisd naar Schuurhoven. Mijn man wilde terug naar Schuurhoven, hij had daar nog gewoond, en

CORSENDONCA

was daar graag. Wij zijn daar dan gaan wonen, ik heb daar achteraf veel spijt van gehad. Maar ja, de vrouw moet de man volgen. Ons gezin is dan nog vergroot met drie kinderen, Viktor geboren in 1946, Albert geboren in 1948 en Marie-Louise geboren in 1956. Wij hebben dan nog op verschillende plaatsen gewoond.

In 1981 zijn wij dan verhuisd naar Schorvoort in Turnhout. Mijn man is dan twee jaar later overleden na een ziekte, hij was nog geen zeventig jaar. Zodat ge kunt zien woon ik hier nog steeds, en trek ik nog mijn plan alleen.

God zij dank heb ik nog mijn kinderen en kleinkinderen.

Roger Haeseldonckx
Leo Van Hooghten

CORSENDONCA

Militaire geschiedenis in Oud-Turnhout

Herman Van Eyndhoven

Dug-in in de Liereman

In het natuurlandschap van de omgeving van de Liereman bevindt zich een zeldzaam verschijnsel uit de Tweede Wereldoorlog: dug-in's. Een dug-in is een militaire veldversterking, enkel uit zand gemaakt. Wie het niet kent, herkent een golvend landschap met putten of walletjes erin. Velen van ons hebben zonder dit te weten, ze al gezien en er hun voetsporen op achter gelaten.

De Liererman (Oud-Turnhout) : serie dug-in's van het opleidingscentrum 12 SS-Hitlerjugend-divisie.

CORSENDONCA

Een dug-out en een dug-in

Het meeste zijn we bekend met de dug-out zoals uit de Eerste Wereldoorlog.. Het betreft onderkomens die onder de grond werden gebouwd. Soms in een berm, anderen meters ondergronds. Ze hadden tot doel wapens of manschappen te herbergen. Ze deden dienst als rustplaats, hospitaal, eetruimte, commandopost.

Minder bekend is de dug-in. Deze vorm van veldversterking valt minder op. Ze bevindt zich ook bovengronds en steekt vaak iets boven het oppervlak uit.

Een veldversterking of... veldwerk is ...

- een “als zodanig aangelegde, dekkingverschaffende opstelling voor troepen en bewapening;
- Te onderscheiden in permanente (duurzame) en tijdelijke verdedigingswerken, respectievelijke veldwerken”

Basiselementen om van een versterking te spreken zijn...

- Een hindernis
- Een bescherming van het inwendige van de versterking
- Een verdedigingsopstelling
- Een offensieve terugkeer

De dug-in voldoet aan al deze voorwaarden.

CORSENDONCA

Doel van de dug-in¹

Om voertuigen te beschermen tegen inslagen of om te herbergen voor een aanval start.

Hier zien we een foto van twee Amerikaanse jeeps, in een dergelijke bescherming op het Italiaanse strijdtoneel in 1943. De dug-in laat een snelle toegang en direct vertrek mogelijk: de achterzijde is open, de zandzakken laten nog toe dat de soldaat langs alle zijden kan instappen

- Als extra versterking bij een passieve verdediging of aanval van vijandelijke troepen
- Als onderdeel van een ganse reeks versterkingen, hetzij apart, in formaties, als onderdeel van een loopgravenstelsel. Aan de Gustaflijn in Italië in 1943 werden tanks in dug-outs gereden om als stilstaande artillerie te dienen.

¹ Niet- uitputtende opsomming

CORSENDONCA

Ook in het Ardennenoffensief van december 1944 kennen we deze tactiek. We bemerken hier een Sherman M4A6 medium tank. De tank kan horizontaal vuur geven en tegelijk zijn voertuig zelf volledig beschermen tegen inkomend tegenvuur.

Bron: Segesoma Brussel; Pallag; 2007

- snel te verlaten en in terug te keren
- eenvoudigste bescherming, in formaten voor soldaten tanks, voertuigen of artillerie.

De bouw

- Snel te maken, weinig werk
- Volgens bepaalde vaste waarden / vorm / afmeting
- uit aarde, versterkt met materialen uit de onmiddellijke omgeving.

CORSENDONCA

Militaire strategie

Een dug-in is bekend in de legers van de verschillende landen die tegen elkaar vechten. We kunnen teruggaan tot de ontstaan van het kanon in de 15de eeuw en het feitelijk militair gebruik ervan een eeuw later om van bepaalde soorten van dug-in's te spreken. De hoge middeleeuwse omwallingen worden verlaagd en de muren verdikt. Ze vormden daardoor een kleiner doelwit en het instortingsgevaar vermindert. Voor de artilleriestukken vormt de aarde ondertussen een mooi platform. Om materiaal en personeel te beschermen komt er vooraan een borstwering, en aan de zijkant (en soms achteraan) een traverse: een aarden omwalling of verhoging in het terrein.

In het verdere verloop van de fortbouw (Vauban, Brialmont, de Italiaanse en Nederlandse bouwwerken,...) wordt voor open geschutsemplacementen een maximale inwerking in de vestingwerken nagestreefd.

De loopgraven uit de Grote Oorlog 1914 – 1918 brengen de dugouts in de kijker. In het museum Flanders Fields in Zonnebeke staan er verschillende replica. We vernoemden reeds hun doel.

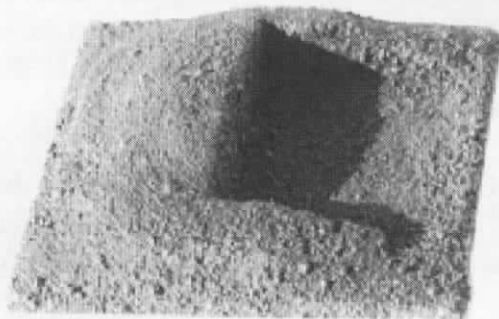
Het werken met veldversterkingen geraakt niet vergeten. Strijdkrachten van geallieerde of Axis-zijde gebruiken ze gedurende de ganse Tweede Wereldoorlog. De eerste ervaringen met de Duitse troepen leert dat een bewegingsoorlog de statische strijd als belangrijkste tactiek voorbijsteekt. Niettemin heeft de defensieve lijn nog zijn waarde. In het open landschap en bosrijke gebied van Oost-Europa en Rusland

CORSENDONCA

bijvoorbeeld zijn er weinig steden of versterkingen die bescherming kunnen bieden. Ook in de woestijn van Noord-Afrika zijn veldversterkingen de belangrijkste vorm van stelling.

De stellingen bestaan vaak slechts uit mangaten voor troepen en dug-in's voor antitankwapens. Na deze eerste linie staan mobiele tankgroepen en grotere troepenconcentraties die bij een (nakende) doorbraak de vijand aanvallen. Op deze wijze kunnen grote afstanden van linies gemaakt, dun bezet blijven en toch krachtdadig verdedigd worden. Voor de vijand betekent het toch ook een grotere inzet van soldaten en materiaal.

Immers kan de versterking zo uitgebouwd zijn dat de ene dug-in de andere beschermt of helpt met flankeringsvuur. Dit helpt ook bij de offensieve terugkeer: het verlaten van het veldwerk om elders terug de strijd aan te gaan.

Op het Oostfront passen de Duitsers dit vaak toe. Russische dorpen liggen vooral iets hoger dan hun omgeving. Daardoor is voor observatie en vuurgeleiding het

een eenvoudige klus de doelen aan te duiden en te bestoken. Indien de vijand nabij komt, kan met flankeringvuur (uitgebouwen) de strijders terug geworpen worden. Een belangrijk nadeel aan vaste posities was dat ook de aanvaller deze goed kon bepalen en gericht beschieten. Na de Winteroorlog 1941 – 1942 is de dug-in een interessant gegeven: een beschermde positie die vastgehouden kan worden tot het gevaar te groot

CORSENDONCA

wordt. De stelling kan snel verlaten worden en relatief eenvoudig elders terug opgebouwd worden.

De Duitsers ontwikkelden tegen 1943 het systeem van de “valse eerste linie” en houden vast aan een minimale bezetting van de eerste verdedigingslijn en verderop reserves die de inkomende vijand kan terugwerpen. In de eerste versterking worden slechts enkele observatoren en machinegeweren behouden. Er worden slechts aarden versterkingen aangehouden om de eerste linie te maken. Ondanks dat dit systeem goed werkt, houdt het finaal niet stand. De Russische overmacht aan manschappen en vuurkracht compenseert de verliezen die door de Russen geleden worden ruimschoots.

Dug-in in Estland - Silamae - 2005 (voormalig Oostfront aan de Baltische zee)

CORSENDONCA

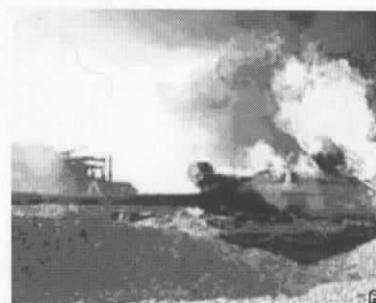
Met de jaren moet echter ook rekening gehouden met de ontwikkeling van de militaire luchtvaart. Vooral aan Geallieerde zijde kent men de krachtige jachtbommenwerpers die elke Duits vervoermiddel op het spoor, het water of land vernietigen met gerichte raketaanvallen of bombardementen. Aan Duitse zijde is het de Stuka (Ju87) die de Geallieerden het nut van dit wapen doet inzien door hun optreden in Polen en de Blitzkrieg. De Engelsen bouwen vervolgens aan de Hurricane M2 en Hawker Typhoon. De Amerikanen vliegen met hun P-47 en Thunderbolt.

De Russen laten een 'vliegende tank' het slagveld afschuimen voor prooi met hun zware Stormovik.

Het Duitse leger kan met de eerste straaljager ter wereld, de Messerschmidt ME-262 nog lelijk huis houden, maar kan het tij er niet meer mee keren. Echter moet elke bouwer van veldversterkingen voortaan rekening houden met luchtgrondaanvallen.

CORSENDONCA

Bron: bbc- website middle-east

Saddam Hoessein merkt het gedurende de twee Golfoorlogen. Tanks worden onherroepelijk uitgeschakeld in hun posities.

Ook nu nog vinden we in hedendaagse werken rond militaire strategie lessen rond het bouwen van versterkingen ten velden voor zowel manschappen, wapens of voertuigen allerlei. Ze dienen als locaties waar antitank voertuigen gewapend met raketten zich in verschuilen. Van zodra de vijand is aangevallen, wordt teruggetrokken. Immers kan een gerichte tegenaanval over land of vanuit de lucht anders een dodelijk steekspel worden.

Een dug-in: gemotoriseerde raket-lanceerder achter veldwerk (type M113 armoured personnel carrier)

CORSENDONCA

Keren we terug naar Oud-Turnhout en de aanwezigheid van de Duitse troepen in de Liereman.

Het oefenterrein in de Liereman gedurende de Tweede Wereldoorlog

Terreinverkenning

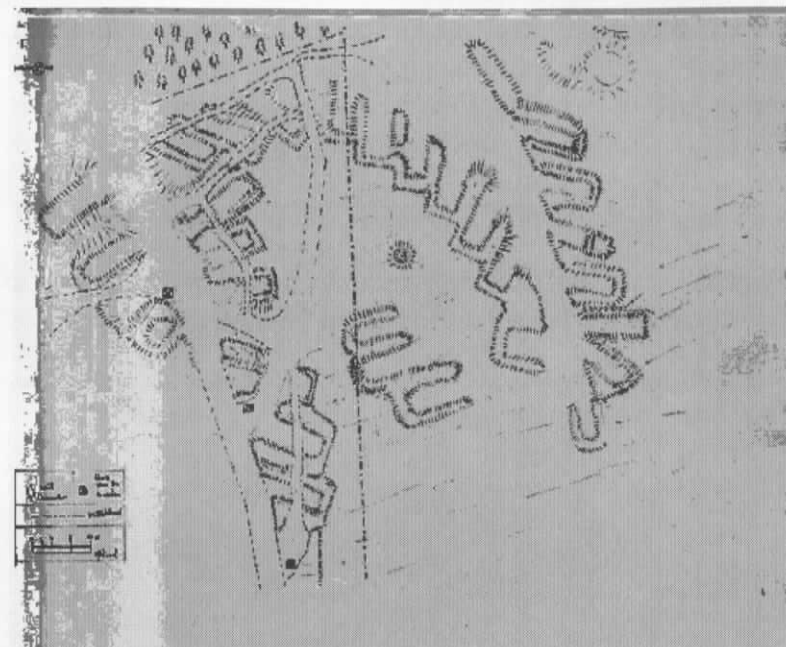
Het huidige “Bos van Bo”, verbonden aan het natuureducatief Centrum van Natuurpunt, de gemeente, en privaat gronden herbergt o.a. delen van de dug-ins die door de 12 Waffen-SS Hitlerjugend Divisie (SSHJ) gebruikt worden om te trainen.

Over het verdere terrein van de Liereman en omgeving (zoals richting oostwaarts, Arendonk) kunnen we restanten van het oefenterrein aantreffen.

CORSENDONCA

De dug-in's in het Bos van Bo

Wandelen we vanuit de ingang van het Bos van Bo – ove de gasleiding heen- verder het Bos in, dan komen aan de lokatie die de pijl aangeeft. Het grote pad links brengt ons naar de vijver, het smalle pad rechts voert ons met hoogteverschillen door de eerste rij versterkingen heen.

In de directe nabijheid van het zandplein vinden we de vormen terug van minder diepe versterkingen voor FLAK en MG-stellingen. Het concept was als volgt:
De U-vormige constructie laat een opening om het voertuig in te rijden. Het front en de flanken zijn beschermd.

CORSENDONCA

We kunnen als meest voorkomende vorm in het bos aanduiden (in meter):

	Breedte	lengte	hoogte
Binnenzijde:	3,5 - 4,0	08,0 - 10,0	1,20 - 1,50
Buitenzijde:	5,0 - 8,0	10,0 - 12,0	1,20 - 1,50

Vergelijken we met enkele courante Axis-wapentuigen die ook voorkomen in de laatste oorlogsjaren (in meter):

	Breedte	lengte	hoogte
Tank:	3,80	7,50 - 8,20	2,86
PAK 40- 7,5 cm - kanon in actie- elevatie -5° tot +22°	2,00	3,45	1,25
Sturmgeschütze - Jagdpanzer / Stormgeschut	2,95	6,85	2,16
MG42 op de MG-lafette (affuit met periscoopvizier)	ca 1,00	1,21	vanaf 0,30
Fiat SPA CL-39	1,35	3,30	1,60

Hieruit is vast te stellen dat het veldwerk voor verschillende wapentuigen van dienst kon zijn

Om de terreinconstructies aan te maken, wordt gebruik gemaakt van plaatselijke mankracht. Verschillende dorpsgenoten, zoals Jef Van Troy, worden opgevorderd. Duitse soldaten komen langs de boerderijen en nemen vriendelijk doch kordaat alle mannen

CORSENDONCA

mee die gemist kunnen worden. Elk van hen moet zijn boterhammen meebrengen. Jef is zo als 15-jarige twee dagen na elkaar gaan graven. De sfeer was niet gespannen, doch er moest wel gewerkt worden. De versterkingen worden gegraven op plaatsen waar het terrein al sterk golvend is. Zo kan met minimale inspanning snel veel gerealiseerd worden.

In praktijk ziet het er als volgt uit als deze dug-in's gebruikt worden:

Een 18/1 Wasp zelfstandige Houwitser (10,5 cm) in een dug-in. Het wagengedeelte is verborgen en beschermd. In ene eenvoudige achteruit rijbeweging kan het voertuig de aftocht blazen.

CORSENDONCA

Een ander voorbeeld zien we in Frankrijk:

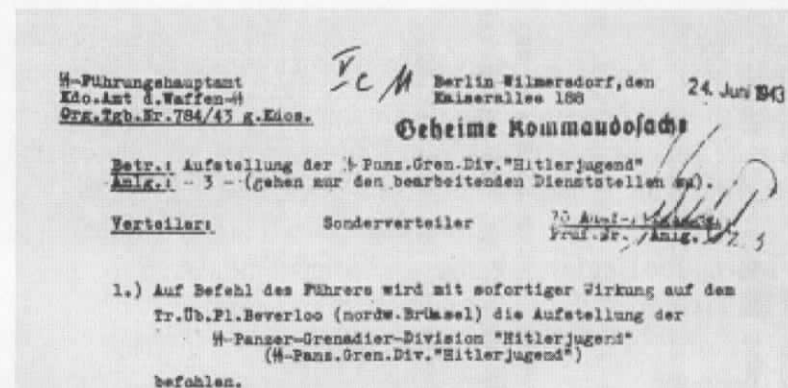
12.SS-divisie in dug-in in Normandië, juni 1944. zie dat het onderstel van de tank deels verborgen is en het kanon meer elevatie heeft om naar beneden en rechtdoor te vuren. De tank wordt eveneens zo deels verborgen.

De 12 Waffen-SS Hitlerjugend Divisie (SSHJ)

Gedurende de eerste jaren van de oorlog verliezen de Duitse strijdkrachten veel van hun beste officieren en ervaren manschappen. De nieuwkomers worden schaarser. De Waffen-SS begint stilaan ook buitenlandse medestanders te rekruteren. Het idee om een eigen divisie op te richten met Hitlerjugend wordt in januari 1943 opgeworpen. Voordien is de Hitlerjugend een jeugdorganisatie die onder de vleugels van de NSDAP opereert.

CORSENDONCA

Hitler zelf is snel razend enthousiast en laat op 10 februari 1943 een order uitschrijven waarin de oprichting van een HJ-divisie wordt bevolen. Daarna wordt de divisie tot een Panzer-Grenadier-Divisie omgebouwd en naar België gestuurd om trainen.

Vanuit de geharde 1.SS-Panzer Grenadier-Division Leibstandarte SS Adolf Hitler komen de eerste trainers en leiders. Uit de Wehrmacht komen die officieren waaraan de SS zelf gebrek aan vanwege kennis of ervaring..

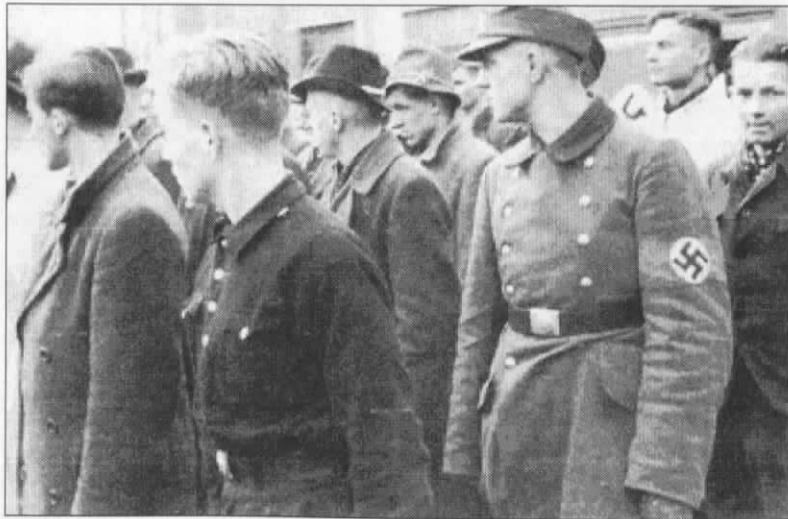
Fritz Witt wordt hun generaal. Witt sneuvelt in Normandië en wordt voor de rest van de oorlog opgevolgd door Kurt Meyer. De recruten komen uit het geboortjaar 1926, doch moesten minstens 16,5 jaar oud zijn. Rond september 1943 hebben 16.000 jongelingen een

CORSENDONCA

individuele training in Duitsland achter de rug en wordt de groep naar België gebracht.

In oktober 1943 wordt de divisie omgevormd tot de *12.SS-Panzerdivision Hitlerjugend*. (Tagesbericht nr. 1660/43 General-Kommando) In mei 1944 worden ze naar Caen verplaatst. Deze toevalligheid maakt dat ze na D-Day zo bekend zijn met het terrein dat ze in het gevecht om de Falaise-Pocket maximaal van de omgeving gebruik maken kunnen. De oorlog eindigt voor hen Enns aan de Donau waar de restanten zich aan de Amerikanen overgeven. Kampementen zijn als volgt:

- Beverloo en Molse: Panzergrenadier-regiment 25 en 26 (tijdelijk) en het artillerie-regiment
- Maria-Ter-Heide: Panzergrenadier-regiment 26
- Herentalse: Pionierbataljon (genie)
- Geelse: Verzorgingsgroepen
- Turnhout: Opleidingscentrum soldaten

Aankomst 17-jarige rekruten in Turnhout, Blairon-kazerne 30/09/1943

CORSENDONCA

- Oud-Turnhout:

° **Zwanestrand** :

- a) divisie-stafkwartier van het Panzer-regiment dat zelf in Mailly-le-Camps In Frankrijk is
- b) motorbegeleidings: veiligheidsdienst
- c) inlichtingen-, administratie diensten

° **Villa José** (naast residentie De Dennen, Steenweg op Mol)

° **Villa De Brem**, steenweg op Mol

° **De Lint**: Divisie-gevechts-staf waar de generaal verblijft met organisatie-, administratie -en inlichtingendiensten.

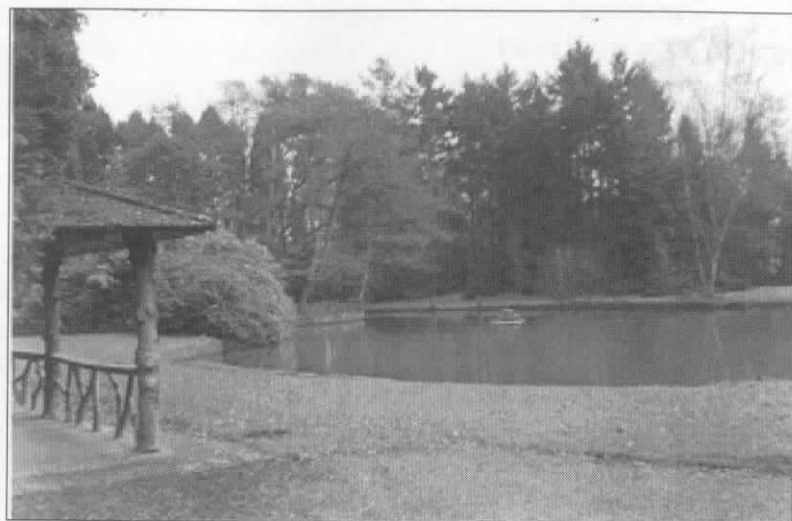
Personen die werden opgevorderd om te gaan werken in Duitsland moesten zich soms hier laten keuren.

Het trainingsprogramma

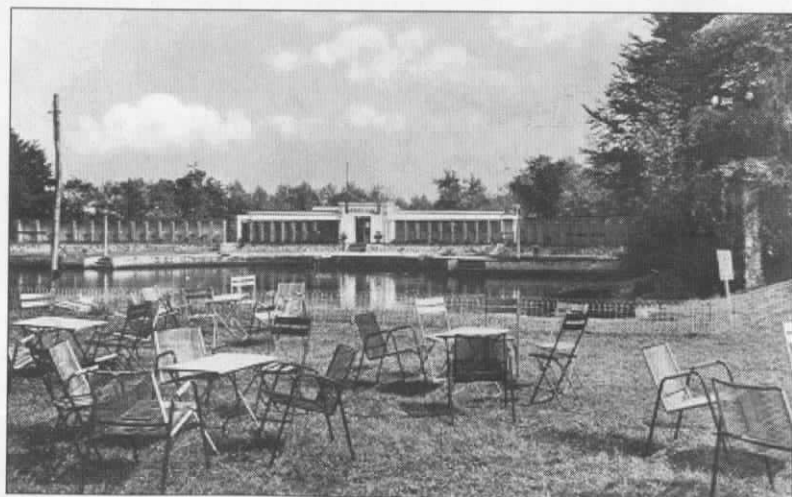
De noodzaak van de tijd brengen de divisie ertoe om eerder tijd te steken in realistische gevechtstraining; Andere zaken werden in een draffe aangebracht of zelfs niet aangeleerd. De divisie moest zo snel mogelijk gevechtsklaar zijn. Van september 1943 tot december van dat jaar wordt basistraining gegeven. De drie klemtonen zijn: sportieve en persoonlijke ontwikkeling en kennis van wapens en gevechtstactiek.

In tegenstelling tot de legeronderdelen heeft de HJ tot 1942 geen oorlogstraining. De jongeren krijgen een sterke fysieke ontwikkeling en oefenen zich in strikt bevelen opvolgen. Mentaal worden vaderlandsliefde, verantwoordelijkheidsgevoel en gemeenschapszin ontwikkeld. In 1942 worden de eerste opleidingen gegeven met militaire inslag aan de 16 tot 18-

CORSENDONCA

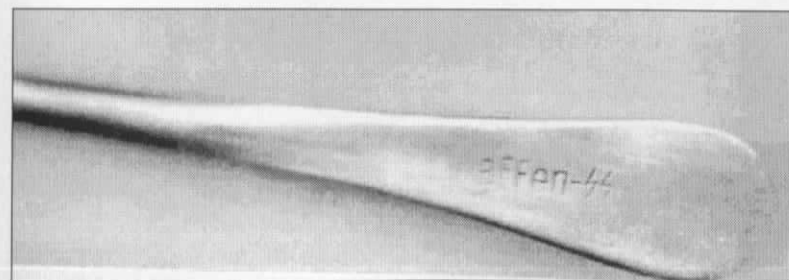
Zwanestrand – nu verdwenen – toenertijd een recreatie-oord en hotel.

CORSENDONCA

Twee *Untersturmführer's* / luitenanten op het bankje voor het huisje dat we op de foto hierboven met de vijver en het afdakje kunnen herkennen: Doldi en Hausrath. Doldi was Inlichtingen-officier Ic. Hausrath was toegevoegd als hulp aan een hoge officier en sneuvelde samen met zijn generaal *Brigadeführer* Witt op 14 juni 1944 in de divisie-gevechtsstand te Caen

Koffielepel na de oorlog gevonden in de Rode Loop met de inscriptie Waffen-SS. (uit "50 jaar parochie Zwaneven" Corsendonca vzw)

CORSENDONCA

jarigen. Zij die hierin slagen, bekomen het "K-Schein" of *Kriegsausbildungsschein*. Als ze begin 1943 bij de divisie komen, hebben de jongeren ondertussen leren kennis maken met het verlies van hun woning of familieleden door de luchtbombardementen. Ongezonde voeding verzwakt hen. Bij de start van de opleiding wordt dan ook extra aandacht aan gezondheid gegeven. Er mag zelfs niet gerookt worden door de recruten.

Vanaf december 1943 ligt de klemtoon op gevechten in verband. (*Ausbildungsbefehl Nr1. van 17.11.1944*). Veteranen van de SS en Wehrmacht-experten leren de jongelingen de belangrijkste knepen. Door de manier van samenleven groeit er een sterke band vanaf de soldaat tot de hoge officieren. Respect is er belangrijker dan de rang.

Voor elk onderdeel waren er aandachtspunten: FLAK-afdelingen moeten met hun 2-cm luchtafweer zowel lucht-als gronddoelen leren beschieten.

CORSENDONCA

FLAK-oefening in de Liereman op gronddoel

FLAK-oefening in de Liereman vanuit dug-in

CORSENDONCA

Het *Ausbildungsbefehl Nr1* laat onder andere lezen dat:

6. Bei allen schweren Inf.-waffen und der Artillerie ist dafür Sorge zu tragen, daß im Falle längeren Verbleibens in einer Feuerstellung die Waffen eingegraben werden.

Vertaald: “Alle ware infanterie-wapens en artillerie moet ertoe komen dat – in het geval van een langer verblijf in een vuurstand – de wapens ingegraven worden.”

Meestal wordt oefenmunitie gebruikt: hulzen met houten rood geschilderde koppen op. Er wordt ook met echte munitie geoefend. Er sneuvelen daardoor ook enkele jonge rekruten. Door het nijpend tekort aan benzine worden afstanden veelal te voet of al lopend afgelegd van de kazerne Blairon naar het oefenterrein in de Liereman. Lange tijd vertrekken er ook rekruten uit de school van Oosthoven. Liederer worden gezongen en wapens op eigen kracht meegenomen. De bepakking kan al gauw tot 60 kilo oplopen. Onderweg was het verboden om drinken aan te nemen van de buurtbewoners. Zo was er To van de Draaiboom die een emmer water voor de jonge gasten klaar zet. De officier die de groep lopende militairen vergezelt, stamt de emmer weg als een rekrut ervan tracht te drinken. Zingen is een goed middel gebleken om de groepsgeest te versterken. Vele strijdkrachten gebruiken dit middel. Karren worden door de rekruten zelf getrokken. Na oefeningen worden gepantserde wagens met meerdere achter elkaar door de tramdienst naar Turnhout terug gesleept om bezine te sparen.

CORSENDONCA

Foto uit Oud-Turnhout waar de rekruten aanhangwagens met munitie zelf voort trekken en ondertussen zingen.

In Oosthoven laten de soldaten de bewoners erder links liggen en bekommeren ze zich meer om de lucht: daar kan elk moment een Geallieerd gevechtsvliegtuig uit opduiken en hen beschieten. Daarom worden de voertuigen goed verborgen. De “halftracks” staan verdekt opgesteld. Tanks (die vaak aan De Echelkuil verborgen worden) en voertuigen worden met takken afgedekt.. De eigen Duitse industrie kan niet aan de vraag van alle soorten voertuigen voldoen. Voorraden van vijandelijke of bevriende legers worden aangesproken. Niettemin blijft de divisie met een chronisch gebrek van ca. 20 % aan voertuigen zitten. Vrachtwagens ontbreken het vaakst. Een variatie aan voertuigen en wapens zijn aanwezig en er moet dus goed mee geoefend worden.

CORSENDONCA

Signal, het Duitse propagandatijdschrift laat in haar uitgave van oktober 1942 mooi zien hoe de voertuigen tegen vliegtuigen beschermd worden. Eerst wordt een dug-in gegraven. De tank wordt erin gereden. Daarna wordt het voertuig met takken bedekt.

CORSENDONCA

Oefenen met verschillende wapens door elkaar is een uitloper van de ervaringen op het Oostfront. Het ingraven, al vechtend terugtrekken, mijnen opruimen en leggen, verkenningen doen, wagens besturen, wachtposten uitschakelen, kanonnen bedienen, veldversterking aanleggen, dug-in's maken, camouflage, vechten met mes en bajonet ... het staat op het programma. Extra aandacht wordt gegeven aan nachtelijke gevechten. Door de verminderde overmacht van het Duitse (lucht)leger worden steeds meer nachtelijke gevechten uitgevoerd om zo beschietingen te vermijden.

“Ze hadden hun lessen goed geleerd. Voor de Typhoons van de Amerikaanse luchtmacht waren ze moeilijk te vinden, en zeker uit te schakelen als ze zich ingegraven hadden. Het vergde soms verschillende aanvallen om een tank te raken”,

Dit beschrijft John Colley, voormalig Typhoon gevechtspiloot als hij het heeft over de stellingen van de Hitlerjugend-divisie in Frankrijk.

Er wordt ook met zwaardere wapens geoefend. Het bekende PAK-40 model met 7,5-cm munitie wordt gebruikt. (*panzerabwehr kanone*) en is in actie te zien op een foto genomen in de Liereman. Dit kanon is een van de belangrijkste wapens en is bij nabij-gebruik dodelijk voor elk type pantserwagen dat de Geallieerden inzet.

CORSENDONCA

De uitrusting is evenzeer erg beperkt. Er is steeds melding in allerlei documenten van het tekort aan, wapens, kledij, voedsel en zelfs personeel.

De divisie maakt ook veelvuldig gebruik van materiaal van andere landen, en vooral van het Italiaanse leger. Hun Fiat SPA-39 heeft een carburator die zelden mankeert en niet mank loopt in een zanderige omgeving. We zien deze ook in actie in de Liereman met daarachter het PAK-40 kanon met 7,5-cm munitie.

CORSENDONCA

Op de foto zien we een oefening met Fiat SPA-39.

Buiten de Liereman

Ook buiten het oefenterrein zijn de rekruten actief.

Sturmmann (soldaat 1ste klas) Paul Kamberger laat hierover het volgende weten over zijn verblijf in Oud-Turnhout in de *Kradmeldestaffel* (motorrijders-groep):

“Ende Februar begann dann die eigentliche Kradmelde-ausbildung, wir waren inzwischen in die unmittelbare Nähe des Divisions-Gefechtsstandes nach Zwanestrand verlegt. Im wahrsten Sinne des Wortes bestiegen wir unsere italienischen Moto-Guzzis zu Ersten Fahrversuchen. Auf der Straße nach Mol wurden im tollen Hagelschauer die Führerscheine gemacht.”

Vertaald beschrijft hij dat ze “einde februari (1944) aan hun eigenlijk motorrijden-opleiding beginnen. Ondertussen waren ze gelegerd geworden in de onmiddellijke nabijheid van de divisie-gevechtsstaf. In de ware aard van het woord bestegen

CORSENDONCA

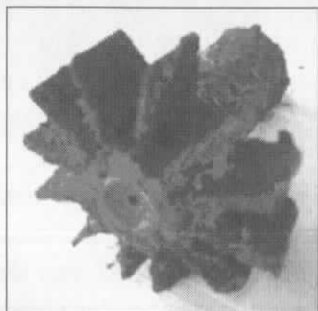
ze daar hun Italiaanse Moto-Guzzi voor hun eerste rijles. Op de straat naar Mol werd in een hevige hagelbui het rijbewijs gehaald.”

Kradmelder met Guzzi-zijspan op oefening in de Kempen

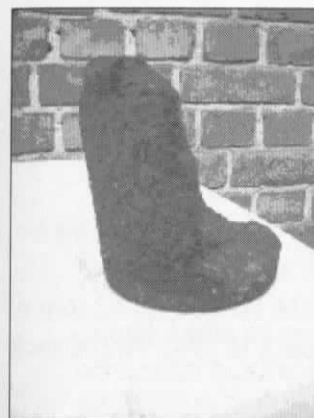
Munitie

In de wijde omgeving zijn in de zomer van 2008 opgravingen gebeurd en toevallig ook is er ook munitie naar boven gekomen:

Mortiergranaat van een Duitse makelij en type 35-mm

CORSENDONCA

Duitse 7,5 cm granaat voor PAK 40 kanon

Tenslotte een verhaal dat een ganzse andere kant belicht van de aanwezigheid van de Duitse troepen in de gemeente: Een officier in de 12.SS-Pz.Div., „Hitlerjugend”, SS-Ustuf. Murr, vergrijpt zich in een dronken bui aan een 15-jarig meisje uit het dorp.

Hij heeft ook de ouders bedreigd met een pistool. De dag erna, toen zijn commandant er achter kwam (dit was Stubaf. Olboeter, toen baas van de SS-Pz.Aufkl.Abt 12, pleegt hij zelfmoord om zichzelf en zijn familie de schande te besparen. Deze Ustuf. Murr is de zoon van een Gauleiter en SS-generaal . Murr ligt in Lommel.

CORSENDONCA

Bronnen

- Belgische militaire kaart : Institute Cartographique Militaire, août 1910, nr 9 Arendonck (1:40.000)
- Belgische topografische kaart (1:25.000)
- Colley; J. de dag van de typhoon Baarn, Hollandia bv, 1987, vertaling, 2de druk; blz 53 e.v.
- Duitse militaire kaart: Gen.St. d. H. Abt. f. Kr. Karten u. Verm. Wesen II -2 Sonderausgabe VII 1941 Arendonck (1:40.000)
- Eigen fotomateriaal en opmetingen juni-juli 2007
- Eyndhoven, Van; H. militaire aanwezigheid in en om Oud-Turnhout gedurende de jaren 1939 – 1944 Oud-Turnhout; tijdschrift "Corsendonca"; jrg 21, april-mei-juni 2003
- Gils; R. De versterkingen van de Wellingtonbarrière Mariakerke, New Goff nv, 2005; blz 28 e.v.
- Guderian; H Achtung-Panzer ! Reading, DAG publications, 1992, vertaling
- Holmes; R. military history Prato, Giunti Industrie Grafische; 2001; blz 266 en 299
- Heemkundekring Corsendonca vzw van AA tot Zweep, Oud-Turnhout, Caers nv, 2005; blz55
- Heemkundekring Corsendonca vzw 50 jaar parochie Zwaneven , Oud-Turnhout, Caers nv, 2001, blz 50-53
- Kamps; PJM e.a. Terminologie verdedigingswerken Zutphen, Walburgdruk bv; blz 42 e.a.
- Keegan; J. De Waffen SS Antwerpen, Standaard, blz 93 e.a.
- Klose, W.: des SS de 16 ans, dans : 'Historia' hors série 20, les SS, France, Paris, 197 ?

CORSENDONCA

- Kok,de; H. en Clemen, van; S. Turnhout tijdens de Tweede Wereldoorlog Turnhout, Brepols, 2003; blz 88 e.v.
- Meyer, H.: the 12th SS volume one; USA, Stackpoole Books, 2005, pp 580
- Rottman; G. German Field Fortifications 1939 – 45 Oxford, Osprey Publishing, 2004;
- Stock; w. Het beleg van Tobroek, Antwerpen, Standaard, 1992, blz 89 e.v.
- Signal Duits propagandatijdschrift; Franse versie, nr 109, eerste oktoberuitgave 1942, Berlin, Deutscher Verlag, blz 10
- Signaal Duits propagandatijdschrift; Nederlandstalige versie, 2de januari-uitgave, 1943, Berlin, Deutscher Verlag, blz 16
- Macksey; K. tanks, Antwerpen, Standaard, 1974, 2de u
- Meyer, H.: Kriegesgeschichte der 12.SS-Panzerdivision 'Hitlerjugend'; teil I, Deutschland, Coburg, Nation Europe Verlag GmbH, 1999, 4. Auflage
- Meyer, H.: Kriegesgeschichte der 12.SS-Panzerdivision 'Hitlerjugend'; teil II, Deutschland, Coburg, Nation Europe Verlag GmbH, 2000
- Tijdschrift : "Tactical and Technical Trends" - U.S. Military Intelligence Service; No. 51, Oktober 1944 – Lone Sentry –
- Thomas Vanhassel, februari 2005 corsepondentie.
- Troy; van.Jef: interview, november 2008
- U.S. Army, Corps of Engineers, Intelligence Division: Enemy Field Fortifications in Korea nr 15, Washington, DC; 1952, hoofdstuk 2-6; *Chinese Communist Reference Manual for Field Fortifications*

CORSENDONCA

- Vincx; J; Hoe Herentals de Tweede Wereldoorlog beleefde; Herentals; Geschiedkundige Kring, 1994
- Vos, De; L Burchten en Forten; Leuven, Davidsfonds, 2002, blz 102
- Wallace; R. De Italiaanse veldtocht; Nederland, Time Life-books; 1980, vertaling, blz 101
- Wray., Timothy A.; Major.: Standing Fast: German Defensive Doctrine on the Russian Front During World War II -; USA, 1986, Research survey / Combat Studies Institute; no. 5; U.S. Army Command and General Staff College. Combat Studies Institute

CORSENDONCA

Het stond in de Gazet

Arbeidsongevallen zijn zo oud als de arbeid zelf. Door de opkomende industrie in de 19^e eeuw gebeurden er ook steeds meer ongevallen op het werk. Veiligheidsvoorschriften waren er in het begin nauwelijks, waardoor een accident soms snel gebeurd was en de gevolgen veelal dramatisch. Nijveraar Emiel Caron woonde vooraan in de Gasthuisstraat, hij had een garenblekerij met stoommachines op de Dijkzijde. Een alledaagse handeling kon door de minste onoplettendheid echter fout aflopen.

ALGEMEENE NIEUWSTIJDINGEN

Turnhout. – Zaterdag avond is op de garenblekerij van Mr Emiel Caron onder Oud-Turnhout een smartelijk ongeluk voorgevallen. De stoker, Charles Van Gisbergen, is aldaar in een kokende garenkuip gevallen, op het oogenblik dat hij eene kraan wilde toedraaien. Alhoewel met erge brandwonden overdekt, redde de man zich uit de kuip, sprong zelfs oogenblikkelijk in een verkoelbak om zijne pijnen eenigszins te lenigen en telefoneerde vervolgens aan Mr Jules Caron hier ter stede, opdat hem geneeskundige hulp zou worden gebracht. Niets in 't oog houdende dan de belangen van zijn patroon, ging hij intusschen, niettegenstaande zijne vreeselijke wonden, een werkmans roepen, wien hij zijne machien toevertrouwde en wien hij ook alle noodige onderrichtingen gaf tot behoud van de machien en tot voorkoming van verdere ongelukken. Van Gisbergen werd, na de liefderijkste zorgen te hebben ontvangen, eerst naar zijne woning en des anderendaags naar het gasthuis te Turnhout overgebracht, waar hij dinsdag te midden van de verschrikkelijkste pijnen overleed.

CORSENDONCA

De zelfverloochening waarmede hij, ondanks zijne brandwonden, tot het laatste oogenblik de belangen van zijnen patroon behartigde, kenschetst genoegzaam de voorbeeldige trouw van dien braven maar ongelukkigigen werkman. Van Gisbergen was 37 jaar oud en laat eene weduwe met twee kleine kinderen achter.

(De Kempenaar 15 januari 1887.)

Het gezin Van Gisbergen woonde in een kleine arbeiderswoning in het Papestraatje (nu Baron du Fourstraat) vrouw Maria Mertens bleef achter met de twee dochtertjes van 10 en 6 jaar. Het drama wordt nog schrijnender als twee jaar later Maria Mertens sterft aan een fleuris. De weeskinderen worden geplaatst in een klooster te Hoboken.

Marc Berrens

GEEN GRIJS HAAR MEER !!!
1 fr. 50 de flesch, 2 fr. 50 dubbele flesch.

De LONDON doet het grijze haar na 14 dagen verdwijnen, maakt het haar glanzend en zacht, belet het uitvallen en is geen verfstof. Bij **F. Van den Dungen-Kriër**, Antwerpsche Steenweg, Turnhout. 66

CORSENDONCA

Uit "De Brug" van april 1965

Op zondag 18 april is het Pasen. Het Milacbestuur hoopt dat vele Oud-Turnhoutse soldaten met verlof kunnen komen. Er zijn momenteel 44 jongemannen van O.T. onder de wapens.

Het Milacbestuur (versterkt) zal op tweede paasdag een voetbaltornooi spelen op het voetbalveld van S.V.O.T. tegen de vereniging de "De Hanekraaiers".

De inzet van deze wedstrijd zal een beker zijn geschonken door Jos Sannen. De opbrengst van deze sportmanifestatie zal volledig ten goede komen aan Milac Oud-Turnhout.

Dagklapper (zoals hij destijds werd samengesteld door Charel Melis)

1 maart – Vijf nieuwbakken soldaatjes melden zich aan in de kazerne van Turnhout :

August Nuyens, Wim Schots, Johan Jansens, Çis Van Dooren en André Van Der Veken.

3 maart – de Gildenbroers en zusters, of de "guld" zoals we zeggen, hebben in hun lokaal bij *Jos Sannen* een repetitie van oude dansen, die ze zullen opvoeren ter gelegenheid van een Breugelavond ingericht door de fanfare "De Burgerzonen".

4 maart – Onze nationale crack *Leo Proost* rijdt zich in de kijker in de zes dagen van Antwerpen door verschillende reeksen achter derny te winnen. In de eindstand eindigt Leo met zijn maten Verachttert en De Backer op de zevende plaats.

CORSENDONCA

Eerste elftal S.V.O.T. omstreeks begin de jaren 1960

Zittend v.l.n.r. Staf Verstraelen, Frans Horsten, (Frans van de VIVO winkel), Staf Van Ballaer, Richard Stymans, Jean Maes (Jean van den bidder).

Staand v.l.n.r. Wies Verschueren, Louis Van Craenenbroek, Gust Van Hove, De betreurde Felix Van Beers, Leo (Rosse) Vermeulen, Louis Braes, Alfons Clymans (Zjakke makka) Marcel Raeymaekers

CORSENDONCA

6 maart – Onze Oud-Turnhoutse liefhebber *Swat Van Nijlen* start in de omloop van “Het Volk” namelijk in Gent-Gent en eindigde op de 8e plaats. Proficiat Swat en we hopen dat een overwinning niet ver meer af is.

8 maart – Koopdag in het Gildenhuis – *Frans (Sooi) Engelen* verkoopt zijn huis in d Neerstraat aan *René Segers* (zoon van *Vic Segers*) voor 350.000 fr.

10 maart – Op de middag loeien de sirenen over het dorp. Er is brand uitgebroken in een schuur op het gehucht Rhooode. Gelukkig was het niet te erg en alles beperkte zich tot stoffelijke schade.

12 maart – Bomen komen elkaar niet tegen maar mensen wel. Zo liepen we *Staf Boogers* tegen het lijf en toen we vroegen hoe hij het maakte antwoordde hij : Heel goed

Ik rook niet meer

Ik drink niet meer

Ik kijk zo niet meer naar de vrouwen

Ik ben altijd stipt op tijd op mijn werk

Maar ik heb nog altijd een heel klein gebrek, ik lieg nogal gemakkelijk.

15 maart – Smartelijk ongeval op de nieuwe betonbaan in 't dorp. *Frans Claessen*, beter gekend als de oude garde wordt er aangereiden door een auto bestuurd door *Corneel Verstraelen*. *Frans Claessen* werd met spoed naar het gasthuis gevoerd waar hij 's anderendaags aan zijn verwondingen overleed.

CORSENDONCA

19 maart – St.Jozefdag en viert vader !

In de namiddag trekt Virginie met haar kleinste naar Turnhout om inkopen te doen, 's Avonds moet de kleinste een geschenkje (een doosje sigarillo's) aan Charel overhandigen en doet dit met de volgende woorden :

“Als 't U blijft vake, dit is voor uw vaderkesdag, en ons moeke heeft voor haar een nieuwe blouse, een nieuwe rok, nieuw nylonkousen en nieuwe schoenen gekocht.”

21 maart – Wieler hoopdag voor Oud-Turnhout. Ondanks de regen kende de liefhebberskoers, ingericht door de Wielerclub “Onze Hoop” een mooi succes. 83 renners verschenen aan de start waaronder 3 Duitsers, 1 Australiër een hele groep Nederlanders en ook Belgen natuurlijk. Ook de plaatselijke renners *Jef Van den Eynde* en *Swat Van Nijlen* waren van de partij. Spijtig voor *Jef Van den Eynde* dat hij door een val uitgeschakeld werd na de tweede grote ronde. *Swat Van Nijlen* controleerde in de voorste gelederen het koersverloop en wan schitterend zijn eerste liefhebberskoers voor eigen volk.

25 maart – Om 6h00 's morgens verongelukt ter van de Steenweg op Turnhout en De Wissel de gekende voetbalspeler (keeper) *Felix Van Beers*.

(zie foto – eerste elftal S.V.O.T.)

Brievenbus

Corneel Dierckx ligt te Euskirchen en schrijft dat hij voor drie weken naar Vogelzang moet op manoeuvres en daarna komt hij met verlof.

CORSENDONCA

Leo Driesen verlangt al naar de volgende uitgave van de Brug. Als hij dat ontvangt moet hij nog 30 dagen kloppen

Alfons Van Dooren seint vanuit Arnsberg dat hij de facteur van de Kompagnie is en dat hij zo zijn beroep in het leger verder kan doen.

Maurice Smets schrijft ons een brief uit Siegen dat begint met een Latijnse spreuk. Maar hier bij de Milac zijn we niet zo goed in het Latijn.

Maurice zit nu volop in de autoscholing en hij kan met en met een jeep al goed overweg.

André Verheyden is volop aan het aftellen. Nog 70 dagen. En als ik niet in het “kooike” geraak zwaai ik de 26e juni af. Zo schrijft hij vanuit Weiden.

Ge moet toch maar geluk hebben hé André om juist vóór Oud-Turnhout kermis af te zwaaien.

Verslag van de wedstrijd Hanekraaiers – Milac

Zoals eerder kenbaar gemaakt heeft de Milac een wedstrijd gespeeld tegen de “Hanekraaiers”.

Uitslag Hanekraaiers – Milac : 7 – 3

Weder : droog

Veld : eerder zwaar en glad.

CORSENDONCA

Spelers :

Hanekraaiers – Jan Wijnants, Eddy Valgaeren, Guy Van Litsenborg. Jan Van Eemeren, Fer Gys, Naar Van Dyck, Karel Van Wuytswinkel, Puk Van Gestel, Jos Wijnants, René Loodts en Jos Cuypers.

Milac – Wies Verschueren, Gust Van der Veken, Staf en Jos Boogers, Staf Verstraelen, Gust Roes, Loe Oris, Rik Van der Steen, Louis Gys en Jef Dierckx.

Stand bij de rust : 2-1

Doelpunten : Naar Van Dyck, K, Van Wuytswinkel, Jos Wijnants (3), Roger Van Eemeren (2), Loe Oris, Staf Verstraelen, Louis Gys.

Bijzonderheden :

Na de rust werd bij de Milac keeper Verschueren vervangen door Staf Van Nijlen.

Bij de 50^e minuut moest bij de Hanekraaiers keeper Wijnants wegens kwetsuur vervangen worden door Eddy Valgaeren.

Roger Van Eemeren kwam de vrije plaats van Eddy Valgaeren innemen.

Scheidsrechter : Frans Wijnants

Lijnrechters : Albert Pelckmans en Rik Vos.

Commentaar :

Dat zoe'n groeite pul zouw weurre, da haoj gemman van de millak kunnen denke. Aon de seporters en den ambitter leeget na tog ni, dan zalt wol aon de spelders gelege hemme.

(Volgende periodiek zullen even uitbreiden over deze Hanenkraai-vereniging)

CORSENDONCA

Redactie nieuws – Milac Oud-Turnhout

We hebben speciaal nieuws voor de familieleden en vrienden van onze soldaten die gekazerneerd zijn in Duitsland.

Vanaf heden tot en met oktober richt Milac een veertigtal reizen in ter gelegenheid van de plaatselijke Bataljonsfeesten.

Inlichtingen omtrent data van deze reizen (deze zijn van 2 of 3 dagen) vertrek en prijs voor reis- en slaapgelegenheid en eten inbegrepen zijn te bekomen in het Gildenhuis.

De slaap- en eetgelegenheden zijn voorzien in de plaatselijke kazerne's

Eén april 1965 in het Gildenhuis alias "Het Vatikaan" – uitbaters Charel Melis en Virginie Van Ael

opsomming van bepaalde feiten zoals ze zich voordeden op 1 april.

14h00 Duistere figuren met hoge kragen en diep over het hoofd getrokken hoeden, verzamelen in een bedenkelijk kamertje en smeden snode plannen. Het schaarse licht van een walmende kaars en de gedempte stemmen duiden er op dat er iets zal gaan gebeuren.

15h00 Virginie van het Gildenhuis krijgt een telefonische oproep en haar wordt meegedeeld dat de Charel en Hugo Verhemeldonck om half acht in de kazerne te Turnhout moeten zijn voor een dringende vergadering.

16h00 In het Gildenhuis wordt volgende telegram afgegeven :
"Voorzitter en secretaris Milac, Gildenlokaal, Oud - Turnhout – Heden vergadering half acht. Stop. Kazerne Turnhout. Stop.

CORSENDONCA

- 19h00 Charel die wantrouwig staat tegenover heel het zaakje geeft forfait en Hugo en Gust Van der Veken (Gust Veek) – worden opgeroepen om naar die zogenaamde vergadering te gaan.
- 19h25 Hugo en Gust, op hun pasbest uitgedost, zijn op stap naar de kazerne.
- 19h30 Beide mannen melden zich bij de onderofficier van wacht of beter gezegd de postoverste, die natuurlijk van een vergadering niets afweet.
- 19h35 De postoverste doet navraag bij de officier van wcht. Grote verwondering – niemand weet iets.
- 19h45 Appèl (klaroengeschal) voor alle korporaals van week en van gans de kazerne.
- 20h00 Twaalf korporaals van week hebben zich komen melden. Zij ook weten niets af van een vergadering. Ten einde raad wordt besloten aalmoezenier Eggers te ondervragen. Waar zit de aalmoezenier ? – Heel de kazerne is op zoek naar hem.
- 20h15 Hugo en Gust beseffen eindelijk dat ze zijn beetgenomen. Met de figuurlijke staart tussen de benen druipen ze af. Terug naar de “heimat”.
- 20h30 Aankomst van Rik Van der Steen in het Gildenhuis. Wat komt die daar nu doen ?
- 20h35 Charel Melis wordt telefonisch opgeroepen om de zogenaamde vergadering te komen vervoegen. Rik Van der St
Charel geeft nogmaals forfait.
- 20h40 Virginie is op de “sleur” met Charel zijn paasbeste kostuum, een proper wit hemd, verse sokken enz...want hij moet er toch deftig uitzien als hij naar de vergadering moet. Niks gekort echter !

CORSENDONCA

- 21h00 Aankomst van Hugo en Gust in het Gildenhuis. Wrede woorden rollen over hun lippen. De wraak zal zoet zijn.

Wie is de dader ?

Verschillende veronderstellingen worden er gemaakt. Dure eden worden gezworen en met wraaklustige gevoelens beladen gefopten trekken huiswaarts.

Wie is de dader ?

Eén ding weten wij met zekerheid :

Hij die het weet zegt het niet, en hij die het zegt weet het niet.

Winter 1966. Hoek St Op Oosthoven en Stwg. Op Turnhout.

Foto Roger Van Mierlo

CORSENDONCA

Wij kregen het overlijdensbericht van

Hoogwaardig Heer

Gregorius Celestyn Waterschoot¹

**Prelaat-emeritus van de norbertijnenabdij van Postel
Abt-fundator van de norbertijnenpriorij te Kinshasa (Kongo)
Jubilaris en senior van het convent.**

Op 27 september 1914 werd hij geboren te Oud-Turnhout.
Ingekleed in de abdij van Postel op 9 oktober 1932, verbond
hij zich op 9 oktober 1934 door professie aan dit klooster.

Op 30 juli 1938 werd hij tot priester gewijd.

In oktober 1942 behaalde hij te Leuven de graden van
licenciaat en doctorandus in de wijsbegeerte.

Vanaf 22 augustus 1942 was hij lector filosofie in de abdij,
en vanaf september 1969 in de norbertijnse
studieconcentratie "Agripo"

Op 17 december 1942 werd hij prior.

Van 1 april 1946 tot 20 augustus 1951 was hij tevens
novicen- en geprofestenmeester.

Op 4 december 1951 verkoos de abdijsamenleving van
Postel hem tot haar
16^e prelaat.

Op 27 december 1951 werd hij door kardinaal Van Roey tot
abt gezegend.

Van 1962 tot 1968 was prelaat Waterschoot circator voor de
Brabantse circarie.

Hij was definitior van de orde van 1966 tot 1968.

Van 1968 tot 1970 was hij circator voor de Franse circarie.

CORSENDONCA

Op 1 mei 1985 nam hij ontslag als prelaat en op 24 juni als
lector filosofie.

Hij overleed onverwacht in de H.Hartkliniek te Mol op
donderdag 22 januari 2009.

De plechtige uitvaartliturgie werd gevierd in de abdijskerk te
Postel op vrijdag 30 januari 2009 te 11h00.

Op de vooravond, donderdag 29 januari te 18h00 werd de
overledene overgebracht naar de abdijskerk waar voor hem
het avondgebed gezongen werd.

Verdere Missen ter nagedachtenis van de overledene werden
gevierd in de abdijskerk op dinsdag 3 februari, op vrijdag 6
februari en op maandag 2 maart telkens te 11h30

De prelaat en de abdijsamenleving van Postel
E.H. Baziel Waterschoot o.praem., zijn broer

Norbertijnenabdij van Postel, Abdijslaan, 16, B-2400 Mol

¹ Hij was de zoon van Emiel Alfons Maria Waterschoot (1880-1954)
en Joanna Wens (1880-1963)

CORSENDONCA

Frans Claessen (oud-veldwachter) aan het werk in zijn moestuin in de Hoogstraat. Op de achtergrond de Neerstraat en het huis met het "mansardendek". Hier woonde lange tijd Lucien Van Nijlen - Melanie Pelckmans.

CORSENDONCA

Petrus Franciscus Claessen

Was afkomstig van Arendonk - ° 20 juli 1886 als zoon van Petrus Claessen en Elisabeth Van Beers.

In de oorlog van '14 - '18 streed hij als grenadier aan de IJzer Hij is ook veldwachter geweest.

Werkte in de mess officieren in Brussel en diende bij koning Albert I

Daar leerde hij zijn vrouw Maria Hélène Hubertina Aussems kennen. Zij werd geboren in Mechelen-aan-de-Maas op 14 januari 1887.

Zij hadden 3 zonen. Guillaume François, Joannes Hubertus Franciscus en Jozef François Hubert. Alle drie werden ze in Luik geboren.

Daarna keerde hij terug naar zijn geboortestreek waar hij bij de brouwerij Keersmaekers ging werken als voerman. Al gauw was hij daar manusje van alles.

Samen met zijn vrouw woonde hij in de Hoogstraat, achter de "hof" van Keersmaekers (nu Dr. A.Berghs).

's Morgens rond 7h00 ging hij er de paarden voeren. Trouwens het bier werd toen met paard en wagen rondverdeeld.

's Avonds ging hij opnieuw de paarden verzorgen.

Tussendoor verschoonde hij de stallen.

Frans had ook de sleutels van de brouwerij.

Ik zag hem dikwijls "in't straatje" met een grote bos rinkelende sleutels met als het ware een kwakkelende ganzepas naar "De Kès" gaan. Frans was trouwens een fors gezette man. Alle café bazen en bazinnen die van Keersmakers bier hadden wisten Frans te bereiken

CORSENDONCA

Het gebeurde dikwijls dat ergens een café in het week-end zonder bier dreigde te vallen, dan werd er bij Frans aangeklopt. dan ging hij wel mopperend naar de zaak om het gevraagde in de taxi te stoppen.

Oh ja, zoiets moest dan per taxi worden opgehaald, want zoveel auto's bolden er toen niet.

Als hij dan een fooi kreeg toegestoken dan was hij weer kontent. Trouwens elke taximan had zo in zijn café's zijn cliënteel, ware het niet dat hij zelf een taxi had.

In de Hoogstraat, achter de hof van Charel Verstraelen – Anna Van Rengen (nu dierenkliniek) en naast de grond van Jan Helsen had Frans zijn moestuin.

Daar kweekte hij zijn groenten. (zie foto)

Nadat hij werd aangereden door een auto, overleed Frans op 16 maart 1965 in het St.Elisabethziekenhuis van Turnhout.

Zijn vrouw overleed op 18 december 1977 in Westmalle.

In de marge nog te vermelden dat dit verkeersongeval niet het enige was dat de familie trof.

Zijn zoon Jef en diens vrouw Jeanne, een kleindochter en een achterkleinzoon van Frans kwamen eveneens om in een smartelijk ongeval. Telkens met een tussenperiode.

Frans bleef in de omgang de bescheidenheid zelve en toch legde hij een boeiend levens parcours af. Misschien vinden we later nog meer van hem.

Louis Cuylaerts

CORSENDONCA

H.K. Corsendonca

Schenkingen 2

Voornaam	Schenker	Plaats	Archiefnummer	Wat	Benaming
Liliane	Thys-Joosten	Oud-Turnhout		Foto's	Fotoboeken toneelkring Verbroedering
Jef	Gustin	Turnhout	854	Boek	Onderweg in Nederland en België
Jef	Gustin	Turnhout	855	Boek	Van Noordzeestrand tot Hoge Venen
Liliane	Thys-Joosten	Oud-Turnhout		Foto's	Fotoboeken toneelkring Verbroedering, programma's en affiches
Bob	Bauwens	Oud-Turnhout		Boek	Thesis
Henri	Dries - Van Campfort	Dessel		Bidprentjes	Diverse
Bert	Dijkmans	Oud-Turnhout		Dia's	KWB kerststalgebouwen
Frans (Sus)	Sannen	Oud-Turnhout		Foto's	Rik Van Steenberghe, Jan Van Echelpoel
Frans (Sus)	Sannen	Oud-Turnhout		Krantenknipsels	Brandweer
Frans (Sus)	Sannen	Oud-Turnhout		Kopie	Burgerlijk ereketen Jos Sannen - Brandweerman
Maria	Haest - Van Gelder	Oud-Turnhout		Foto's	Familie Van Gelder -Thys, enz
Achille	Van Nijlen - Blockx	Oud-Turnhout		Foto's	Familie Van Nijlen, enz

CORSENDONCA

Corsendonca

Corsendonca is het ledentijdschrift van de Oud-Turnhoutse Heemkundekring "Corsendonca". Het verschijnt viermaal per jaar en is geregistreerd onder het nummer ISSN 0779-5785.

Losse nummers zijn verkrijgbaar voor de prijs van **3,50 Euro**.

Lidmaatschap

Het lidgeld bedraagt **9,50 euro** per jaar. Men kan steeds lid worden door storting van dit bedrag op rekening **646-6074380-60 t.n.v. Heemkundekring Corsendonca**. U ontvangt dan niet alleen het ledentijdschrift, maar u krijgt ook steeds een flinke korting bij een nieuwe publicatie.

Contact adressen

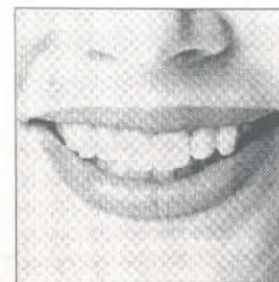
Wim van Hout, Polderstraat. 30	tel: 014/41.65.72 e-mail: wim@vanhout.net
Jan Sels, Draaiboom 98	tel: 014/45.18.12 e-mail: sels.jan@skynet.be
Hugo Miguet, Sprinkhaanweg 4	tel: 014/45.10.88 e-mail: miguet.hugo@scarlet.be
Rudy Cornelis, Polderstraat. 57	tel: 014/42.65.85 e-mail: RCornelis@advalvas.be
Leo van Hooghten, P. Dielsstraat 23	tel: 014/45.22.56 e-mail: leovanhooghten@versateladsl.be
Roger Haeseldonckx, Werkendam 142	tel: 014/41.96.08 e-mail: roger.haeseldonckx@skynet.be
Roger Van Mierlo, Draaiboom 4	tel: 0494 78 42 00 e-mail: vanmierlor@skynet.be

Inhoud

Voorwoord	Blz. 1
Ten huize van... Anna Goris	Blz. 9
Militaire geschiedenis in Oud Turnhout	Blz. 19
Het stond in de Gazet	Blz. 51
Uit "De Brug" van april 1965	Blz. 53
Gregorius Celestyn Waterschoot	Blz. 62
Petrus Franciscus Claessen	Blz. 65
Schenkingen	Blz. 67

delta lloyd

BELEGGINGSADVIES

ONS DOEL, UW GLIMLACH

**KANTOOR OOSTHOVEN
POLDERSTRAAT 29
TEL. 014/41 16 35**

**KANTOOR RAVELS
KLEIN RAVELS 1
2380 RAVELS
TEL. 014/65 87 11**